

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Meipoortstraat 9

Monumentnummer : GM224

Straat : Meipoortstraat
Huisnummer : 9
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 DH

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 3449

Naam object : ---
Bouwjaar : 1904 (verbouwing H.C. Bloemendaal)
Architect : zie boven
Bouwtijl : neorenaissance/Jugendstil
Oorspronkelijke functie : woonhuis/pakhuis
Huidige functie : winkel/woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 01-05-2017
Datum aanwijzing : 20-02-2018

Situering

Pand gelegen aan de noordzijde van de Meipoortstraat in de historische binnenstad van Doesburg op een perceel dat net als de percelen rechts zich uitstrekt van Meipoortstraat tot Boekholtstraat. Het staat met de voorgevel in de rooilijn.

Opbouw

Het tweelaagse pand heeft een hoofdopzet met een kelder aan de straat, een begane grond, een eerste verdieping en een zolder in twee vleugels met zadeldaken. Het hoofdhuis heeft de nokrichting parallel aan de straat, het achterhuis sluit daar haaks op aan.

Historie

De Meipoortstraat is gelegen binnen de zuidelijke uitbreiding uit 1343 van de historische stad die in 1237 stadsrechten kreeg en kort ervoor moet zijn gesticht. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Meipoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het huis Meipoortstraat 7-9 dateert in haar bouwmassa zeer waarschijnlijk uit de late middeleeuwen, maar kan goed in de vroege zeventiende eeuw zijn her- of verbouwd. Uit deze bouwperiode zijn in ieder geval de bouwmuren, de kelder en de kapconstructie van het hoofdhuis aan de straat behouden gebleven. In de loop van de negentiende eeuw is het huis ingrijpend verbouwd, waarbij de verdiepingshoogten werden gewijzigd om een volwaardige eerste verdieping te creëren. Hiertoe werd o.a. de zoldervloer verhoogd en de spantbenen van de kapconstructie aan de onderzijde met ongeveer 60 centimeter ingekort.

In 1904 is het pand nogmaals verbouwd, ditmaal kreeg het een nieuw gevelbeeld en afwerking naar ontwerp van de lokaal actieve architect H.C. Bloemendaal met als opvallend kenmerk een apart pakhuisgedeelte met dakhuis.

In 1982 werden op de begane grond enkele vensters samengetrokken en de meeste pakhuisdeuren verwijderd. Ook is de indeling op de begane grond volledig gewijzigd, hetgeen in 1997 nogmaals gebeurde. Hierbij werd toen de achtergevel van het achterhuis op de begane grond geheel verwijderd en met een stalen balk en kolom opgevangen. De indeling op de verdieping veranderde niet, maar de wanden en de afwerking van de bovenwoning is in deze periode wel volledig vernieuwd. Na 1997 zijn alleen ondergeschikte wijzigingen aan het pand doorgevoerd.

Exterieur

Het pand heeft een vijf vensterassen brede, gepleisterde voorgevel, waarvan de rechter vensteras licht risaleert en bovendien wordt geaccentueerd door een gemetselde topgevel op zolderniveau.

De gevel heeft op de begane grond een uit twee openingen bestaande winkelpui. Links een grote winkelruit ter plaatse van twee doorgebroken vensters en centraal een twee vensterassen brede inloopopening. In de lage plint van het venster is een kelderlicht opgenomen met ervoor een gegalvaniseerd luik in de stoep. In de rechter travee is een portiek met moderne houten pui opgenomen die de toegang vormt tot de bovenwoning. Op de eerste verdieping zijn vier vensters van gelijk formaat aanwezig die worden ontlast met een gemetselde segmentboog van geschilderde verblendsteen. Deze is vermoedelijk oranje-rood, maar in het verleden in een grijze tint overgeschilderd. De ontlastingsvelden onder de bogen zijn gevuld met hardgebakken polychrome tegels met een eenvoudig geometrisch patroon. De vensters waren oorspronkelijk uitgevoerd als

schuifvenster met wisseldorpel en T-ramen, maar zijn na 1982 aangepast waarbij in het linker venster draaiende onderramen zijn geplaatst en in het tweede en vierde venster klappramen boven en vaste ramen beneden. De oude kozijnen zijn behouden gebleven en staan op geprofileerde, bakstenen lekdorpels. In de rechter vensteras zijn de pakhuisluiken in het verleden vervangen voor een venster met houten borstwering en bovenlicht met klappaam. De opening wordt ontlast met een strekse boog. Ter hoogte van de onderdorpels en boven- en wisseldorpel is de gevel op de begane grond en eerste verdieping voorzien van doorlopende rollagen in vermoedelijk oranje- of roodverblendsteen, in het verleden grijs geschilderd. Deze afwerking is ook in de geveltop van de rechter vensteras toegepast. De gevelopening is hier als enige nog in het bezit van de oorspronkelijke, naar binnen draaiende houten luiken met per luik twee spiegels en links en rechts naar elkaar gebogen klamp. Het bovenste vak is gevuld met verticaal getimmerde delen, het onderste vak met diagonaal geplaatste delen. De geschouderde geveltop heeft een getrappt fries langs de deklijst en werd oorspronkelijk met een aan de bovenzijde gebogen tuit bekroond. Deze is in het verleden verwijderd en de gevel is ter plaatse met een dekplaat afgesloten.

De gevel wordt links afgesloten met een hoofdgestel bestaande uit een architraaf van rode, geprofileerde verblendsteen met erboven een vlak fries van tegels met rode gebogen bloemen op een lichte achtergrond, rug-aan-rug geplaatst. De houten kroonlijst met bakgoot rust op eenvoudig gedecoreerde klossen.

Het voorste dakvlak is geheel belegd met verbeterde oude holle dakpannen, waarin boven de middelste vensteras een rijk geprofileerde dakkapel onder flauw zadeldak is opgenomen met getimmerde oren. De dakkapel heeft zinken wangen en rondom een geprofileerd hoofdgestel. De voorzijde wordt bekroond met een timpaan. In de dakkapel draaien twee fraai gereconstrueerde ramen met roedenverdeling en profilering conform die uit de bouwtijd. Op de nok is links en rechts een vierkant gemetselde schoorsteen geplaatst.

De gevel is geheel blind en wordt vrijwel geheel ingenomen door het tegen het hoofdhuis gebouwde achterhuis. De achtergevel van dit achterhuis is op de begane grond in 1997 geheel verdwenen en opgevangen met een stalen balk en kolom. Ter hoogte van de eerste verdieping is in het achterste dakschild van het achterhuis een moderne, vlakgedekte dakkapel geplaatst met een venster boven een paneel met ernaast een toegangsdeur naar het dakterras. In het rechter zijdakvlak van het achterhuis zijn twee dakramen aanwezig, in het linker dakvlak één dakraam.

Interieur

Kelder: het pand is links aan de straatzijde onderkelderd. De ruimte heeft een vrijwel vierkante plattegrond en is te bereiken door een luik in de vloer van de winkelruimte op de begane grond die een gemetselde spiltrap rechtsachter in de kelderplattegrond toegankelijk maakt. De kelder bestaat uit een overwelfde ruimte met kruisgewelven, in het midden opgevangen door een zwaar uitgevoerde gemetselde poer. Rechts is aan de straatzijde een kleinere ruimte aanwezig, die met een steens dikke muur was afgescheiden van de hoofdruimte. Een deel van de muur is in het verleden gesloopt om de doorgang te vergroten. In de voorgevel is een nis uitgespaard. De vloer is belegd met grote bakstenen. De kelder heeft aan de straatzijde een gemetselde, bakstenen trap die voert naar een luik in de stoep van het pand. Naast de trap zorgt een kelderlicht voor licht- en luchttoetreding. In de kelder ligt één van de oude

wagendeuren opgeslagen die afkomstig is van de inrijopening rechts in de gevel op de begane grond.

Begane grond: dit is een vrijwel ongedeelde ruimte, de oppervlakte van het gehele perceel beslaand en slechts onderbroken door een omtimmerde trapopgang naar de eerste verdieping en een toilet. Het plafond is geheel met een systeemplafond afgewerkt, de muren zijn met een winkelinterieur van voorzetwanden afgewerkt. Een aantal poeren vangt de constructie erboven op, maar deze is – net als eventuele oudere afwerkingen – nergens in het zicht.

Eerste verdieping: wordt rechts in de plattegrond bereikt via een portiek en aparte voordeur waar achter een houten trap met kwart aan de bovenzijde. De verdieping bestaat uit een centrale L-overloop die toegang geeft tot een grote woonkamer aan de voorzijde die de volle breedte van het voorhuis beslaat en wordt verlicht door vijf vensters met een moderne invulling in historische kozijnen; de sponningen met katrollen voor de gewichten van de verdwenen schuiframen zijn overal aanwezig. De enkelvoudige balklaag van de zoldervloer is in de kamer volledig in het zicht en is uitgevoerd met geschaafde vuren balken die in eerste instantie aan het zicht onttrokken is geweest door een getimmerd of stucplafond. Rechts staat tegen de zijmuur een moderne schouw.

De L-vormige overloop voert verder naar achteren en geeft met moderne opdekdeuren toegang tot een aantal slaapkamers, de badkamer en de keuken. Wanden, plafonds en afwerking zijn alle modern ofschoon de indeling in dit deel van de eerste verdieping gelijk is aan de situatie voor 1982. Een moderne deur met glaspaneel geeft aan het einde van de gang toegang tot een dakterras achter de woning. In een aantal vertrekken zijn de gebinten van de kapconstructie van het achterhuis gedeeltelijk in het zicht. Het gaat om drie machinaal gezaagde grenen dekbalkgebinten met gepende verbindingen, voorzien van toognagels en gehakte telmerken.

Een houten vlieringtrap in het plafond van de gang geeft toegang tot de vliering van het achterhuis en de zolder.

Zolder: de gebinten van het achterhuis dragen een sporenkap van geschild vuren rondhout. De sporen zijn tegen een nokgording gespijkerd, halfhouts gespijkerde haanhouten van geschild rondhout beteugelen de spatkrachten.

Een laag grenen kozijn met enkelruits raam en kraal op de hoek geeft toegang tot de zolder van het hoofdhuis aan de straatzijde. Beide zolders zijn van elkaar gescheiden door een halfsteens gemetselde gepleisterde muur van grote handvormstenen. Het kozijn dat de verbinding tussen beide zolders vormt is hergebruikt en secundair in de muur ingebracht, gelet op de sporen van aangesmeerde specie.

De kapconstructie van het hoofdhuis is volledig in het zicht en bestaat uit eiken sporenparen die in de nok halfhouts gespijkerd zijn. De sporen zijn voorzien van gesneden telmerken, maar staan niet op numerieke volgorde. De sporen worden opgevangen door flieringen op drie eiken dekbalkgebinten met korbeels die in de lengte worden gestabiliseerd door eiken windschoren. De krommers (benen van het gebint) zijn in het verleden aan de onderzijde ingekort. Er zijn geen strijkspanten aanwezig, wel eiken windschoren die in de zijmuren zijn opgelegd. Op één van de dekbalken is in potlood het opschrift aangebracht: *J.H. Haanappel geb. 29-6-1935*.

Ter hoogte van de hijsopening in de geveltop van de rechter voorgeveltravee staat op het rechter gebint een hulpconstructie voor een verdwenen hijsrad. De hijsbalk is eveneens verwijderd, de bijbehorende geleiderol is wel aanwezig, evenals de twee naar binnen draaiende luiken in de gevelopening. De zoldervloer bestaat uit deels zeer brede eiken vloerdelen van 40 tot 60 centimeter breed en 3,5 centimeter dik, afgewisseld met smallere delen van grenen. Het materiaal is bij het verhogen van de

zoldervloer in de negentiende eeuw hergebruikt. De beide topgevels zijn gemetseld van fors formaat handvorm baksteen, tegen de linker geveltop is een schoorsteenkanaal in verband meegemetseld, deze maakt deel uit van dezelfde bouwfase en is bovendaks eveneens aanwezig.

Bouwdossiers

25-03-1904 verbouw pand door arch. H.C. Bloemendaal
14-09-1982 wijzigen indeling BG en gevel winkelpand Meipoortstraat 7-9
22-04-1997 wijzigen indeling begane grond, maken nieuwe trap bovenwoning
18-06-1997 aanpassing voorgevel
14-02-2000 plaatsen hekwerk dakterras
27-05-2003 schilderen pand

Literatuur

Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving winkel met bovenwoning Meipoortstraat 7 Doesburg*, 16-5-1990 (adviesnr. 66)

Waardering

Meipoortstraat 7-9 dateert in de kern zeer waarschijnlijk uit de late middeleeuwen en is in hoofdopzet herkenbaar bewaard gebleven.

Leidend voor de waardebeoordeling zijn de architectuur en historische bouwmassa in combinatie met de verkavelingscontinuïteit en de ligging in de straatwand.

Meipoortstraat 7-9 is van belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang vanwege de kenmerkende hoofdvorm met hoge steile kap, het bewaard gebleven historische casco en de gevel waarin elementen van neorenaissance en Jugendstil elementen goed bewaard zijn gebleven.

Het huis is stedenbouwkundig van belang als onderdeel van een voor het straatbeeld belangwekkende rij historische panden aan het begin van de Meipoortstraat met hoge steile kappen evenwijdig aan de rooilijn.

Het pand is cultuurhistorisch van belang vanwege het deel uitmaken van het oeuvre van de lokaal actieve architect H.C. Bloemendaal, vanwege de bewaard gebleven historische kelder en de lange verkavelingscontinuïteit.